

СИРИЈУС

Elektronski časopis "Sirijus", ISSN: 2217-6993, ONLINE adresa: www.mason.org.rs, Urednik: Č.V.
Izlazi tromesečno (4 broja godišnje). Prvi broj izašao 1. jula 2009 godine. e-mail: info@mason.org.rs

Број: 34, Година: VII, 25. мај 6017. Г.И.С.

Поштовани читаоци,

Завојитом степеништу напретка на путу слободнозидарског напредовања никад краја.
У појединим тренуцима се учини да је напор узалудан. Међутим, као по правилу,
увек се појави нека нова снага у виду неког новог тражиоца истине а са њиме
и нада да све оно што је до сада урађено, није било време утошено узалуд.

Од претходног броја "Сиријуса" на прелому и обради текста ангажовао са наш брат И.С.
и њему треба да захвалимо за нешто измењен изглед последњих бројева.

Истовремено, садржај који је пред нама, биће добродошао током
даљег пењања завојитим степеништем. Треба само пажљиво читати,
пожељно је да то буде с разумевањем ...

Срдачан поздрав,
ваш Ч.В.

Садржај:

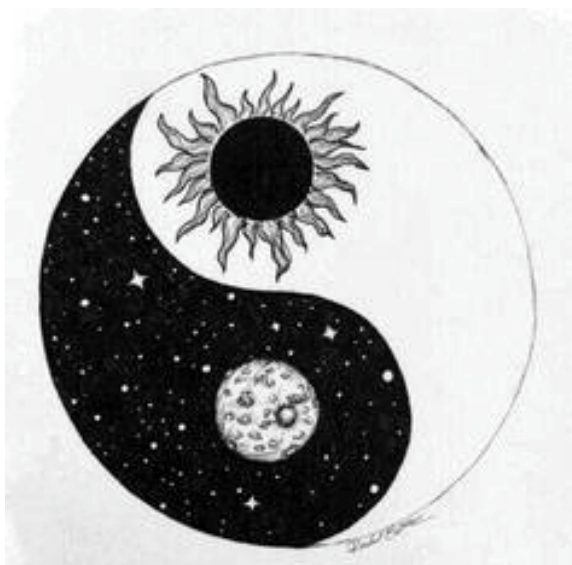
О OBEDIJENCIJI I JURISDIKCIJI	2
MUŠKI I ŽENSKI PRINCIP	4
ПОРИЈЕКЛО И ПОЧЕЦИ 'SCOTTISH RITE'	7
SLOBODNOZIDARSKA POEZIJA	14
ИМПРЕСИЈЕ СА ИНИЦИЈАЦИЈЕ	17

O OBEDIJENCIJI I JURISDIKCIJI

Od posebnog značaja za razumevanje odnosa između Velike Lože i Vrhovnog Saveta su dve važne činjenice o kojima će biti govora u ovom tekstu. Tumačeći ove činjenice, probaćemo da izvučemo neke praktične zaključke koji mogu biti od koristi ukoliko se nađemo u situaciji da govorimo o relacijama između obedijencije i jurisdikcije.

1.

Svima nama je poznat podatak iz istorije masonerije, koji kaže da je Vrhovni Savet Francuske formiran 1804-e godine. Te godine se u Francusku iz "prekomorskih" zemalja, odnosno iz francuskih kolonija u Americi, vratio grof Aleksandar de Gras Tili, noseći sa sobom patent Vrhovnog Saveta Južne Jurisdikcije. Na osnovu ovog patenta on u Francuskoj inicira novu braću na 33-ći stepen i formira Vrhovni Savet Francuske. Kako je Vrhovni Savet Južne Jurisdikcije formiran u Charlstonu 1801-e godine, očigledno je da Vrhovni Savet Francuske prati majku svih Vrhovnih saveta sa zakašnjenjem od 3 godine. Za sam početak XIX veka, to je veoma kratak period i odlično prolazno vreme.

Međutim, mnogima od nas je manje poznat jedan drugi podatak, vezana za iskustvo Francuske masonerije iz 1821-e godine. Te godine je tokom jednog od mnogobrojnih raskola u istoriji Francuske masonerije, Vrhovni Savet Francuske ostao bez plave lože odnosno bez obedijencije. Preko noći, od braće na višim stepenima, odnosno od braće iz redova jurisdikcije, Vrhovni Savet Francuske formira

potpuno novu plavu ložu koja će raditi na prva tri stepena Škotskog Reda. Ova, preko noći formirana Velika Loža, nazvana je: Centralna Loža Francuske. Ona 1894-e godine menja ime i postaje "Velika Loža Francuske" (GLdF), sa kojom VNLS danas uspešno saraduje. Ovde se mora napomenuti da su od tog događaja pa na dalje, administracija jurisdikcije i obedijencije potpuno nezavisne.

Ovo istorijsko nasleđe, odnosno iskustvo da je jurisdikcija kadra da u trenucima krize od braće na višim stepenima, preko noći formira potpuno novu obedijenciju, ima veoma zanimljive implikacije. To je jedan od elemenata po kojima se francuska masonerija razlikuje od engleske masonerije. Tako nešto je nezamislivo u relacijama koje Ujedinjena Loža Engleske ima sa svojim pobočnim redovima, među kojima je Škotski Red samo jedan od mnogih, čak ne ni najznačajniji.

Istorija srpske masonerije je oduvek bila gotovo preslikana istorija francuske masonerije. Slobodno se može reći da je srpska masonerija po načinu nastanka i kasnijem razvoju u suštini francuska masonerija. U Srbiji je 1912-e godine najpre formiran Vrhovni Savet, pa tek 1919-e godine Velika Loža. 1997-e godine je najpre Vrhovni Savet na čelu sa Draganom Maleševićem Tapijem dobio priznanje Vrhovnog Saveta Francuske, pa je tek nakon toga Velika Nacionalna Loža prešla na Škotski obred i dobila priznanje Velike Lože Francuske.

Ovde se kao zaključak nameće sledeća činjenica koju danas olako gubimo iz vida: U francuskom pristupu masoneriji, jurisdikcija može preko noći

formirati novu obedijenciju. Uslov je da u toj zemlji postoji Vrhovni Savet koji je priznat od strane Vrhovnog Saveta Francuske. Obrnuti proces, tokom kojeg bi obedijencija formirala novu jurisdikciju, pod istim ovim uslovom, praktično nije moguć.

2.

Druga važna činjenica koja povezuje jurisdikciju i obedijenciju u francuskom pristupu masoneriji je ono što se na prvi pogled ne vidi ako se ograničimo isključivo na njihovu formalnu i administrativnu nezavisnost. Iza administrativne nezavisnosti i principa ne mešanja u upravu nad stepenima koji su im povereni, egzistira jedna veoma izražena duhovna verikala. Dok se obedijencija svojim radom na prva tri stepena Škotskog Reda više bavi selekcijom novih masona, inicijacijom i tumačenjem elementarne simbolike, jurisdikcija je tokom rada na višim stepenima posvećena snažnom "duhovnom" uzdizanju braće. Kada našeg brata Francuza pitate u čemu je osnovna razlika između obedijencije i jurisdikcije, on će vam odmah reći da je jurisdikcija više "humanistička i spiritualistička". Na višim stepenima Škotskog Reda mnogo se više radi na boljem razumevanju sveta koji nas okružuje i opštem duhovnom napredovanju. Napredovanje kroz stepene Škotskog Reda je napredovanje u masonskoj izgrađenosti, tako da svoj autoritet brat koji nosi viši stepen ne crpi iz formalnog obeležja, već iz svog znanja i postignutog dubljeg razumevanja stvarnosti.

Ovde dolazimo do suštine uticaja koji bi u masoneriji trebalo da imaju nosioci viših stepena. Njihov uticaj ne sme da potiče od boje lente koju nose već od veće izgrađenosti kao masona, znanja i iskustva stečenog dugogodišnjom praksom. Zato kažemo da je Škotski obred skup rituala od 1 do 33 stepena a upražnjavaju ga braća organizovana u Škotski Red, pri čemu svi oni zajedno čine jedinstvenu duhovnu piramidu. O administraciji u upravi nad prva tri stepena brine se Velika Loža, a o ložama koje rade od 4 do 33 stepena brine Vrhovni Savet. Ovaj odnos formalnog ne mešanja u međusobnu upravu, reugliše ugovor koji se u masonskoj terminologiji naziva "Konkordat".

Crni i beli dvoglavi orao na amblemima Francuskog i Srpskog Vrhovnog Saveta.

Iz ovde iznetih činjenica proizilazi da je prilikom diskusije o masonskim temama, neprirodno odbacivati mišljenje braće koja su nosioci viših stepena. To nikako ne znači da su ta braća "a priori" u pravu, niti znači da njihov stav treba bezuslovno i uvek prihvatiti. To samo znači da njihovo mišljenje zavređuje pažljivo razmatranje i da ga nikada ne treba olako odbaciti, jer iza njega, u načelu stoji iskustvo koje se mora poštovati.

U krajnjoj liniji, obrisati jurisdikciju, raspustiti stari pa zatim formirati novi Vrhovni Savet, moguće je ukoliko pripadate engleskoj masoneriji, ali zagovarati tako nešto u francuskom pristupu je prilično naivno. Takav stav odražava elementarno nerazumevanje osnova ove problematike.

**Č.V.
Nemanja, Niš**

MUŠKI I ŽENSKI PRINCIP

Postoje tri stepena razvoja ljudske svesti ili, jungovskom psihološkom terminologijom rečeno, individuacije i dele se na mladost, zrelo doba i starost, ili, u Slobodnom zidarstvu, na stepen Učenika - (Uvedenog) Šegrtta, Pomoćnika - Kalfe Zanata i Majstora Masona - Zidara. Menliholovskom terminologijom ta tri stepena bi se mogla nazvati Čovekom koji gleda spolja unutra, Čovekom koji ulazi i Čovekom unutra. Dakle, mi smo u simboličkoj (kecelja) i psihološkoj koži (opet kecelja) Čoveka koji ulazi, pa se ovaj stepen često naziva i stepenom lutanja, putovanja i preobražaja (što bi moglo predstavljati i tri faze u razvoju čoveka na ovom stepenu). Pošto u konačnici preobraženi čovek ulazi, samom ulasku prethodi, između ostalog, i volja za ulaskom koja je posledica slobode volje i izbora odnosno ontologije - nauke o biću, koja se i zasniva na slobodi volje i izbora - izbora da napraviš iskorak (pravo etimološko značenje i smisao reči po-dvig) ili da se prepustiš sili gravitacije koja te vuče nadole i zadržava te u kretanju napred odnosno naviše i samim tim i da realizuješ potencijal koji imaš u sebi (fizičari bi rekli da oni koji ne prepoznaju Newtona u svemu, zapravo ne razumeju Newtona).

Pošto je tema ovog nacrtu Predvorje (Solomonovog) Hrama, važno je naglasiti i da sama struktura Hrama odgovara gore navedenim stepenovima: to je dvorište, predvorje i Svetinja sa oltarskim delom, Svetinjom nad Svetinjama. Solomon je počeo sa gradnjom Hrama u Jerusalimu na brdu Morija u proleće 967. ili 966. godine p.n.e. (1. Car. 6:1; 2. Dnev. 3:1, 2) i završio ga 7 godina kasnije u jesen (1. Car. 6:38). Sam Hram, ne uključujući okolne komore na tri strane, bio je 27,4 m dug, 9,1 m širok, i 13,7 m visok. Stajao je usred dvorišta ograđenog zidovima. Predvorje je bilo 9,1 m širine i 4,6 m dubine (1. Car. 6:3; 2. Dnev. 3:4). Kao ukras služila su dva stuba visoka po 9,45 m sa svake strane ulaza. Šuplji bronzani stup na severu nazvan je Boaz, a drugi na jugu Jahin. (1. Car. 7:21; 2. Dnev. 3:17). Dvokrilna preklopna rezbarena vrata, presvučena zlatom, odvajala su Svetinju od predvorja (1. Car. 6:33-35).

Prošavši nepokriveni prostor - tremove, dolazilo se do predvorja na kome su se i nalazili stupovi na kojima su bili ritualni propisi o čistoći koji su branili ulazak strancima u unutrašnjost Svetinje. Do tog prostora vodilo je četrnaest stepenika. Između

poslednjeg stepenika i zida nalazio se ravan prostor. Na južnoj strani nalazio se zidom ograđen prostor za žene koji se i zvao predvorje žena. Daljnji ulazak ženama nije bio dozvoljen niti su smele prelaziti ogradu kada bi ušle u svoj prostor.

Važno je istaći da isti principi važe i danas i u Judaizmu, i u Islamu, donekle i u Hrišćanstvu u kojem je ženama zabranjen ulazak u oltarski prostor (ekvivalent Svetinji nad Svetinjama) u koji ulaze sveštenici kao i u Svetinju nad Svetinjama, a koji mogu biti isključivo muškarci. Osim jednog, ali ne i zanemarljivog izuzetka.

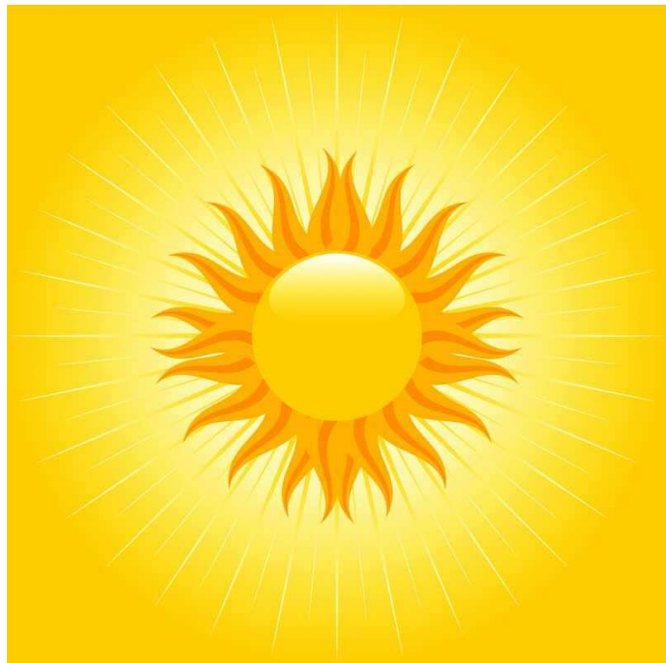
Naime, svakog 4.12/21.11. proslavljamo hrišćanski praznik poznat kao Vavedenje ili Uvođenje Presvete Bogorodice u Hram. Roditelji su ritualno i običajno doveli malo dete, malu Djevu u Jerusalimski Hram da se sretne sa Bogom koji u tom Hramu živi, obitava. Ali, sveštenik Zaharija je uzeo malu Mariju za ruku i, protivno zakonima i običajima, uveo je u najsvetije mesto Hrama. Pošto smisao i simbolika

ovoga čina, samog ulaska i naročito izlaska, značajno prevazilazi stepen na kome se nalazimo, načinićemo samo nekoliko kratkih napomena kao objašnjenja. Od tog trenutka Čovek postaje hram, od tog trenutka nisu više kamenje i oltari božansko središte sveta i njegova Svetinja nad svetinjama, već mistično srce čoveka o kome govore mnoga učenja, filozofski sistemi, religije, ezoterija, misticizmi, uključujući i istočni hrišćanski misticizam - isihazam. Od tog trenutka počinje i sama ontologija - nauka o biću i sloboda volje i izbora - kretanje, uzdizanje, ulazak ili prepuštanje gravitaciji i daljnji pad.

Bilo bi poželjno ukratko se osvrnuti na različita učenja i verovanja, drevna ili pretpostavljena, bez čijeg poznavanja nije moguće razumeti vezu između predvorja Hrama i uvođenja ženskog principa u slobodnozidarsku simboliku, duhovnost, a što kasnije postaje predmetom izučavanja slobodnozidarske filozofije. Naime, postoji pretpostavka i učenje da je prvobitni poredak na Zemlji bio zapravo Matrijarhat. Njega su gotovo kod svih naroda karakterisali kultovi vezani za Zemlju i plodnost i karakterišu ga stare figurice nagih žena, bujnih, nekada i višebrojnih, grudi i disproporcionalno velike karlice. To su kultovi poznati kao kultovi Velike Majke, Terra Mater, Demetre (čija grko-sanskrtka etimologija vodi ka Majci Zemlji). Zemlja je rađala i obezbeđivala opstanak, što je vodilo zaključku da je Žena svojom plodnošću nalik na Zemljinu zapravo održavala vrstu. Kažu da su vremenom Muškarci postali svesni svoje uloge u očuvanju vrste i njenom nastavku i tako je - nasilno - Patrijarhat zamenio prvobitni Matrijarhat.

Zanimljivo je da su protivnici ove teorije oduvek smatrali da je teorija regresivna, odnosno degradirajuća. Platon u Gozbi ironiše nad tom teorijom, Mirča Elijade iznosi kontra-dokaze o prvobitnoj muškosti navodno ženskih božanstava. S druge strane, Bahofen nam je ostavio kapitalno delo Matrijarhat, u kome zaključuje da postoje dva tipa društva, ali da je Matrijarhat ipak stariji. Mit o androginu proishodi iz kompleksa verovanja matrijarhalnih tradicija, on je matrijarhalni simbol kojeg i nije moguće razumeti van matrijarhalnih verovanja. Interesantno je istaći da je srednjevekovna ezoterijska i okultna misao različitih tradicija, pa i objedinjenih, i danas živih, u potpunosti sledila ideje matrijarhata i mit o androginu i to eksplicitno, što opet nije moguće navesti ili citirati u ovom trenutku.

"Muško i Žensko stvori GA" (Postanje, 1,27)

I stvori Bog čoveka po obličju svom, po obličju Božjem stvori ga; muško i žensko stvori ih (GA!) Jedna od trakvih teorija ili učenja tice se i simbolike slova G u slobodnozidarskoj simbolici. Kabala uči da je solarni, božanski, vladalački i stvaralački princip zapravo hebrejsko slovo Jod, prvo slovo imena - tetragrama JHVH, koje Mojsej dobija u Knjizi Izlaska 3,15. Princip plodnosti i rađanja je drugo slovo tog imena - tetragrama, Hav, po slici Božijoj Bog stvara čoveka - Vav, treće slovo tetragrama, koji takođe ima svoje Hav (Hava je, uzgred, i islamska verzija imena Eva). Važno je naglasiti da su oba principa duhovna, dakle ne materijalna niti profana ili vulgarna i kroz njihov stalni sukob i nemoguće rešenje ili pobeđu jednog ili drugog postoji i opstaje istorija. Dakle, teorija o androginu nije istorijska, već eshatološka: nema više ni muško ni žensko; jer ste svi vi jedno u Hristu Isusu." (Poslanica Galatima Svetog Apostola Pavla 3, 26-28). Dakle, kako se tumači u nekim među različitim tumačenjima, u budućem životu, životu budućega veka. U prilog eshatološkom smislu ove teorije, govore i stihovi najveće naše poeme, Santa Maria della Salute Laze Kostića, od kojih su izražajno najjasniji :

Spomen je njezin sveti mi hram,
kad mi se ona odonud javi,
ko da se Bog mi pojavi sam...
kroz nju sad vidim, od nje sve znam
zašto se mudrački mozgovi mute...
U nas je sve ko u muža i žene,
samo što nije briga i rad...
starija ona sad je od mene,

tamo ću biti dosta joj mlad,
gde svih vremena razlike ćute...
to je u raju prinovak drag,
to tek u zanosu proroci slute...
Iz ništavila u slavu slava,
iz beznjenice u raj, u raj!
zadiviceemo svetske kolute,
bogove silne, kamoli ljude,
da od miline dusi polude...

Sledeći stepen razvoja ili regresije mita o androginu bio bi Hermafrodit: naime, Hermafrodit je bio prelepi sin Hermesa i Afrodite, što mu i ime govori, koji je proputovao čitav svet. Jedna od Nimfi se toliko zaljubila u njega da je prilikom njihovog strasnog zagrljaja zamolila bogove da taj zagrljaj učine večnim i da im se tako spojena tela više ne rastave. Bogovi su uslišili njenu molbu i stvorili novo biće sa dvojnomo prirodom.

O povezanosti simbolike Hrama i ženskog principa svedoči i psihologija kroz istraživanja i iskustva Zigmunda Frojda i Karla Gustava Junga. Drugi navodi dva uzastopna sna jednog pacijenta i izvodi zaključke koje ćemo mi ukratko navesti: "Nalazim se u jednoj prostranoj katedrali ispunjenoj tajanstvenim sumrakom. Čini se kao da je to katedrala u Lurdu. U sredini se nalazi dubok i mračan bunar u koji je trebalo da se strmoglavim." U objašnjenju koje sam snevač nudi, on majku menja nekim drugim objektom. Govori se o majci Crkvi, pa i njenom krilu. Krstionica se čak naziva na latinskom immaculatus uterus divini fontis - čistom utrobom božanske fontane (česme). I drugi san: "Ja sam u jednoj velikoj gotskoj katedrali. Za oltarom stoji svestenik. Ja sa svojim prijateljem stojim pred njim i u ruci držim malu japansku figuru od slonovače, sa osećanjem da bi figura trebalo da bude krštena. Iznenada, prilazi mi jedna starija gospođa, uzima mom prijatelju sa ruke prsten u boji i stavlja ga sebi na ruku. Moj prijatelj se plaši da bi

ovim na neki način mogao biti vezan. Međutim, u tom trenutku zazvuča čudesna muzika na orguljama." U simbolizmu ovih snova se ističe inicijacija, prastara slika hrama kao majke, prsten kao simbol veze i odnosa, homoseksualnost te početak zrelosti nakon inicijacije i nestanak homoseksualnosti, te spremnost za vencanje.

Ukratko, u Jungovom istraživanju arhetipova i univerzalne simbolike Bog + Hram = sve.

Zanimljiv je bio i razvoj same ideje i početak gradnje Hrama. Naime, Hram je želeo da sagradi Car David, da bi Hram IZRODIO lozu (simbol plodnosti) - dinastiju, u kojoj inače najčešće vlada princip primogeniture - prvorođstva, ali mu je to Bog uskratio zbog teškog prekršaja, na kraju mu i eksplicitno rekavši: "Ti nećeš napraviti Hram, jer si mnogo ratovao i prolio si mnogo krvi; napraviće ga sin tvoj, koji će biti car posle tebe". Zato će Hram podići tek Davidov drugorođeni sin, Solomon, uz pomoć kralja Tirama Hirskog i majstora Hirama Abifa.

Iz svega gore navedenog može se naslutiti mistična veza između Hrama i njegovog predvorja sa stupovima, i ženskog principa koji se na ovom stepenu lutanja, putovanja (poznato je frojdoosko tumačenje ovih simbola) i preobraženja, ulaska i inicijacije u Hram zaista može tek intuitivno naslutiti, a kasnije i lakše shvatiti i objasniti preko nastupajuće masonske filosofije i ezoterijske literature. Ali i ta slutnja je na ovom stepenu sasvim dovoljna da nam intuitivno ukaže na povezanost predvorja Hrama i ulaska, odnosno uvođenja ženskog principa u simboliku i duhovnost Slobodnog zidarstva,

Rekao sam.

**Brat B.M.
PL Nemanja - Niš**

ПОРИЈЕКЛО И ПОЧЕЦИ 'SCOTTISH RITE'

Сажетак. Поријекло термина "Scottish Rite" за описивање једне од грана слободнозидарских принципијело-филозофских опредјељења и послје два и по вијека постојања још увијек је неразријешена мистерија. У овом тексту сублимирано су изложени поријекло и почеци 'Шкотског реда' прегледавањем доступне литературе.

У доступним информацијама присутне су разне теорије али доказ који би недвосмислено указао на разрјешење ове парадигме још није пронађен. Присутно је увјерење да је 1732. године у Бордоу (Bordeaux), у Француској, постојала ложа '**Loge 'Angliase 204'**'. (Постоје информације да је ложа формирана 17.04.1732.) **Martin Kelly** је био њен први старјешина. Ова ложа је касније 'добила признање' од тадашње English Modern Grand Lodge из Енглеске. Рани изданак ове ложе је ложа '**Loge la Française**' за коју се вјерује да је била састављена већином од Француза. Постоји више помена у литератури да је ова ложа показивала склоност ка 'вишим степенима'. Сем тога, 'Loge la Française' изњедрила 1743. ложу 'Перфектна хармонија' ('**Loge Parfaite Harmonie**' [Lodge Perfect Harmony]). Етијен Морин (**Etienne (Stephan) Morin**) био је један од оснивача ове последње поменуте ложе. Упоришта масонерије у Француској била су у то време, у Бордоу и у Паризу.

Article I. **Извори:** (1) [Albert G. Mackey](#), *Encyclopedia of Freemasonry (Annotated Edition)*, Section *Loge Anglaise*; Jazzybee Verlag, 2014.

(2) Arturo de Hoyes, *Masonic Rite and Systems*; In: Н. Bogdan and J.A.M.Snoek, *Handbook of Freemasonry* (pp 355-377), Boston: Brill, 2014.

Многи слободнозидарски аутори наводе (често без поузданих избора) да је са стварањем *Ecosais degrees*, или *the Scottish High Degrees* повезана тзв. Ремзијева бесједа (**Ramsay's Oration**) из 1736/37 године. Ипак, после 1737. године, постоје додатне референце за Scottish Master's Degree: у 1740. години у Лондону и у Бристолу, а затим 1742. у двије ложе у Берлину.

Извори: P. G. 'Pete' Normand Jr., *Ancients & Moderns: The Two Pillars of Conflict in Masonic*

Observance; Fidelis Lodge No. 746 - Bath, Ontario, 17 Sep. 2011.

Chevalier Andrew Michael Ramsay
(1686 – 1743)

У периоду 1734-35 додатни степени су били уведени међу којима су били и '*Excellent Mason*' и '*Grand Mason*'

Извори: (1) J. Fairbairn Smith, *A Commentary. D'Assigny's Enquiry—Serious, Impartial*, in Fifield D'Assigny, *A Serious and Impartial Enquiry into the Cause of the Present Decay of Free-Masonry in the Kingdom of Ireland*, Bloomington, IL: Masonic Book Club, 1974;

(2) Alain Bernheim, *Did Early 'High' or Écosais Degrees Originate in France?*, *Heredom*, 5 (1996): 87–113.

Књига "Le Parfait Maçon", публикована 1744, посебно је важна за даљи развој виших степена. У дијелу "Тајна шкотских масона" (*Secret des maçons ecosaise* [Secret of the Scottish Masons]) описани су, између осталих, тадашњи степени 15°: *Витез Истока*, и 16°: *Принц Јерусалема*.

Извори: (1) Harry Carr, *The Early French Exposures 1737–1751*; Quatuor Coronati Lodge No. 2076, (1971): 157–200.

Article II. (2) Arturo De Hoyos and S. Brent Morris, *Freemasonry in Context: History, Ritual, Controversy*; Lexington Books, 2004

(3) Arturo de Hoyos, *The Scottish Rite Ritual Monitor and Guide*, Washington, D.C. 2010.

1754, у близини Париза, витез де Боневил (**Chevalier de Bonneville**) успоставио поглавље Клемонт (Chapter of Clermont.) у част војводе од Клемонта (**Louis de Bourbon - Conde**, Conte de Clermont) који је у то вријеме био велики мајстор енглеске Велике ложе у Француској. Поглавље Клемонт односило се на напредне степене. У почетку се то односило на првих шест степени (тадашњи називи су били: 4⁰: *Витез орла*; 5⁰: *Славни витез*; 6⁰: *Узвишени славни витез*) а потом је проширено на 25 степени.

Извори: R. F. Gould. *History of Freemasonry throughout the World, Vol. III*; London – Philadelphia – Montreal: John C. Yobston Publ. Company 1906. (str. 348)

Louis de Bourbon- Condé, Conte de Clermont
(1709-1771)

Према Пијеру Молијеру (Pierre Mollier) прво познато помињање степена витеза **Chevalier Rose - Croix** је 9. април 1757. у ложи 'Дјеца мудрости и слоге' (loge Enfants de la

Sagesse et Concorde [lodge Children of Wisdom and Concord]).

Извори: Pierre Mollier, *The Masonic Degree of Rose-Croix and Christianity: The Complex Links between Religion and Freemasonry during the Enlightenment, Ritual, Secrecy, and Civil Society*, 1(2) (2013): 15 – 24.

У слободнозидарској литератури може се наћи податак да је Фредерик II, Краљ Пруске (**Friedrich der Große**), имао значајног удјела у развоју 'Scottish Rite'. Помиње се да је 1762. он 'дао своју сагласност' на, у то доба постојеће, процедуре 'Rite'-а. али и додао нових осам процедура (конструишући тако систем од 33 степена). Такође, помиње се да је аутор слогана 'Ancient and Accepted Scottish Rite' као и то да је 1786. сигнирао / потписао и прогласио Конституцију 'Rite'-а. Овдје, такође, треба истаћи да постоје извори који негирају претходне информације.

Извори: H. P. Blavatsky, *Isis Unveiled, Vol. 2*; Theosophy Trust, 2006 (str. 360)

Frederick II

Масонски орган у Паризу, у то вријеме препознатљив по називу "Савјет витезова Истока" за који се вјерује да је основан 1756. (који је касније промјенио име у "Савјет императора Истока и Запада,") издао је 27.

Августа 1761. Морину пуномоћ / сагласност (први такве врсте) да може у Новом Свијету производити масоне виших степена. Иако се не зна тачно када је стигао у Санто Доминго, зна се да је 26. октобра 1764. године тамо основао ложу 'Савршена хармонија' (Loge Parfaite Harmonie, [Lodge Perfect Harmony]). Доцније је отишао у Кингстон, Јамаика, и тамо се бавио масонским активностима такође.

Морин је креирао, и током 1763. године објелоданио, масонске процедуре за двадесет пет степени које је назвао 'Ред краљевске тајне' / односно 'Ред принчева краљевске тајне' који се сада препознају као 'Ред перфекције'. Овај 'Ред' укључује најпопуларније радне степене. Иако није ријеткост да провејава мишљење да је 'Савјет императора Истока и Запада' креирао овај 'Ред', најновија истраживања сугеришу да је Морин лично заслужан за њихову креацију.

Извори: (1) Alain Bernheim, *Une découverte étonnante concernant les Constitutions de 1762*, Renaissance Traditionnelle, 59(1984): 161–97;

(2) A. C. F. Jackson, *Rose Croix: A History of the Ancient and Accepted Rite for England and Wales rev. & enl.* London: Lewis Masonic, 1980 (pp. 46–54.)

(3) A. C. F. Jackson, *The Authorship of the 1762 Constitutions of the Ancient and Accepted Rite*, *Ars Quatuor Coronatorum*, 79 (1984): 176–191.

(4) Jean-Pierre Lassalle, *From the Constitutions and Regulations of 1762 to the Grand Constitutions of 1786*, *Heredom*, 2 (1993): 57–88.

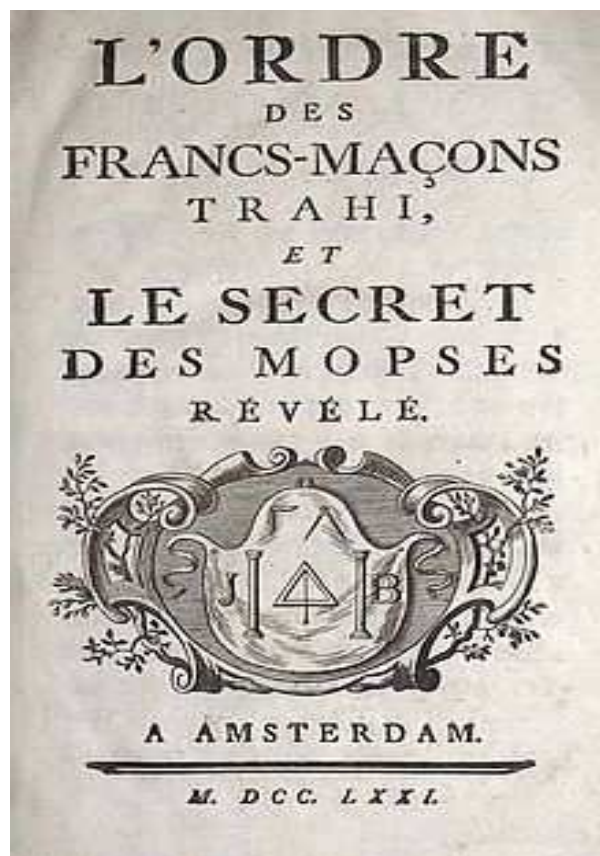
Процјењује се да је једна од његових (Моринових) значајнијих активности било именовање Херија Ендрју Франкена (**Henry Andrew Francken**) замјеником главног инспектора. Недовољно се зна о животу и раду овог последње поменутог човјека као слободнозидарског активисте. Међутим, поуздано се зна да одиграо важну улогу у уређењу ложа репекције (али и других) када их је пренио у америчке колоније.

Слиједећи документи, чини се, били су продукт рађања и развоја 'Scottish Rite':

- Abbe Perau, *Le Secret des Francs-Masons*, Geneve 1742;
- *Le Parfait Maçon*, 1744;

- Léonard Gabanon alais Louis Travenol, *Le Catechisme des Francs-Masons*, 1744;
- Abbe Perau, *L'Ordre des Francs-Magons Trahi*, 1745;
- *Reglements et Constitutions* 1762;
- The 1764 Santo Domingo Manuscript;
- The Francken Manuscripts; и
- *Constitutions of 1786*.

Овдје треба напоменути, Перуове књиге су сатире на појаву слободнозидарских идеја.

Факсимил прве стране L'Ordre de Francs Maçons Trahi

У Њу Јорку 1766. године (међутим, постоји информација да је то било 6. децембра 1768) Франкен је именовао за замјеника главног инспектора Мојсија Мајкла Хејса (**Mosess Michael Hayes**). Франкен се 1770. године вратио на Јамаику. Након тога одговорност за ширење Scottish Rite била је на раменима поменутог Хејса и Самуела Стрингера (**Samuel Stringer**).

Mosess Michael Hayes (1739-1805)

Факсимил копије Повеље коју је Франкен додијелио Хејсу, 1768. Чува се у Congress Library. Информација гдје се налази оригинал овог документа није доступна.

Ширење, прихватање али и развој Scottish Rite може се пратити како слиједи: Албани (1767.), Филаделфија (1781.), Чарлстон (1783.), Марта Винајерд, Масачусетс (1791.), Балтимор (1792.). Постоје потврде да је слободнозидарско тијело 'Велико вијеће принчева Јерусалема' 1788. године формирано у Чарлстону а 'Велико вијеће принчева краљевске тајне' организовано 1797. године у истом граду. Због брзог ширења и недостатка довољне унутрашње комуникације слободнозидарских тијела постојала је велика

шароликост у процедурама али и у насловима тих процедура. Дана 31. маја 1801. године 'Врховни савјет тридесет трећег степена за Сједињене Државе' уз пресједавање Џона Мичела (**John Mitchell**) и Фредерика Делчоа (**Frederick Dalcho**), суверених великих генералних инспектора, и уз присуство великог броја великих генералних инспектора, прихватио је 'Велики устав старог и прихваћеног шкотског реда'.

Извори: Albert Pike, *Ancient and Accepted Scottish Rite of Freemasonry*; New York: Masonic Publishing Company, 1872.

Colonel John Mitchell (1741-1816)

Frederick Dalcho (1770-1836)

Наравно, значајан број процедура и њихових назива из тог времена дошао је измјењен у вријеме у које ми живимо и у којем се сада практикују.

Плава ложа је међународно препознатљива као систем од три степена: *ученик, помоћник и мајстор*.

Садашња *Ложа перфекције* обухвата од 4 до 14 степена. За њено описивање неријетко се употребљава придјев 'ineffable' јер њихов главни циљ је сазнавање и размишљање о (неизговорљивог Имена) универзалном градитељу. Иницијација, разумијевање и прихватање обавеза ових степена препознаје се по разумијевању и прихватању друштвених норми у складу са уздизањем своје властите свијести до пожељне претпостављене универзалне свијести.

Слиједећа питања имплицитно детерминишу Ложу перфекције:

- (а) Како одлучити који ниво повјерљивост дугујемо другима?
- (б) Колико је важно проучавање живота оних који су отишли прије нас а постигли су да их генерације иза њих сматрају вриједним сјећања?
- (в) Како поштено и непристрасно судити особама, или њиховим поступцима, без да се ставимо у њихов положај?
- (г) Како би требало да буду наше рефлексije на особу која је оптужена за лоше дјело прије него што је његов поступак мериторно процијењен?
- (д) Како прихватамо Масона као брата ако смо увјерени да је урадио мало да постигне квалитете масонства и да не заслужују привилегије?
- (ђ) Како подстицати особу да прихвати закон или добру праксу када се придржава својих увјерења која се снажно разликују од општеприхваћене праксе, иако његова

увјерења могу изазвати тјелесне или психолошке повреде па чак и смрт њега самог или других особа?

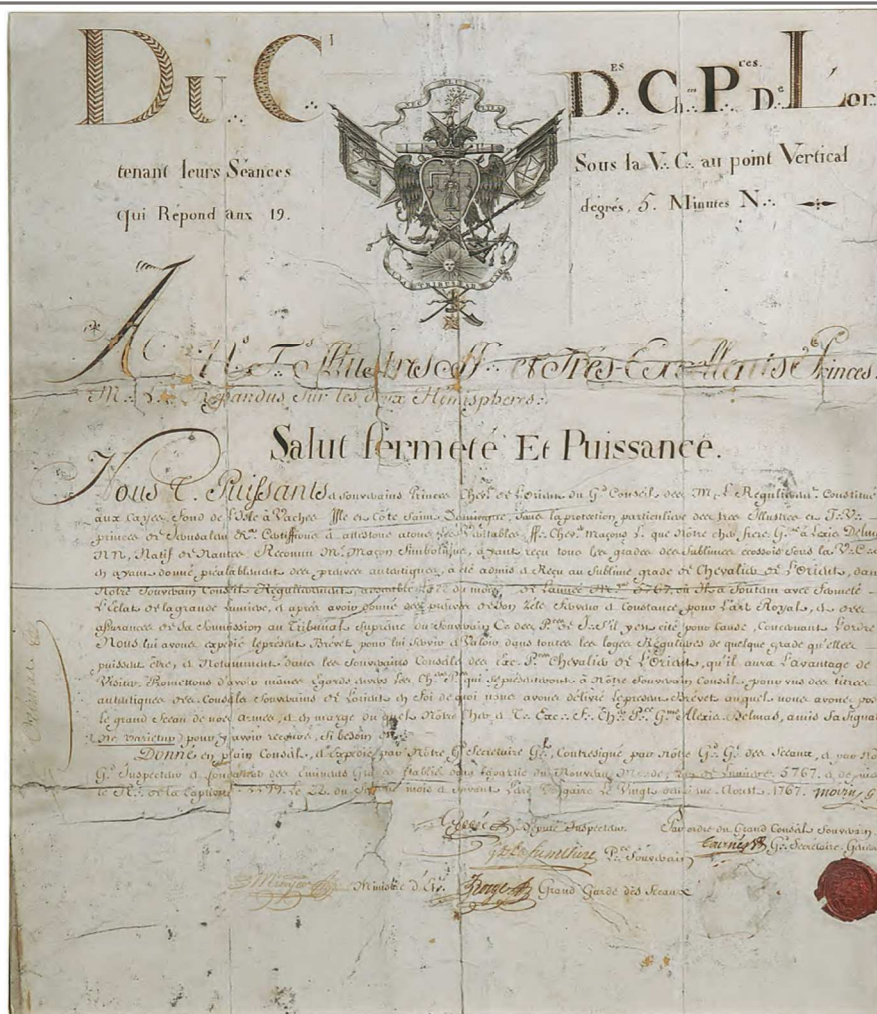
- (е) Како показати толеранцију за ставове других са којима се не слажемо без привидне снисходљивости или неискреног прихватања његове тачке гледишта ?
- (ж) Треба ли наговарати родитеља да прихвати сугестију љекара и да да лијек свом дјетету када тај родитељ вјерује и ослањања се на исцелитељску моћ Бога?
- (з) Када се суочити са ситуацијом када смо лично у могућности да финансијски помогнемо да се ријешу неки социјални проблем?
- (и) Како знамо, у рјешавању проблема у свом сопственом животу, да ли себи постављамо права питања ?
- (ј) Како да знамо да ли је наш живот управо оно што заиста желимо да буде?

Филозофија Ложе савршенства је у вези са важним идејама које се могу разјаснити поентирањем три нивоа рефлексива. Први од ових су она разматрања која би требало да омогуће концептуално и процедурално разумијевање и прихватање онога шта подразумевамо под термином 'перфекција'. Друго, уочавање, сагледавање, разумијевање и прихватање других фактора који се односе на мотивације у досезању циљева покривених термином 'савршенство'. Треће, прихватање да постоје и трансценденталне врлине које се односе на концепт 'перфекције'.

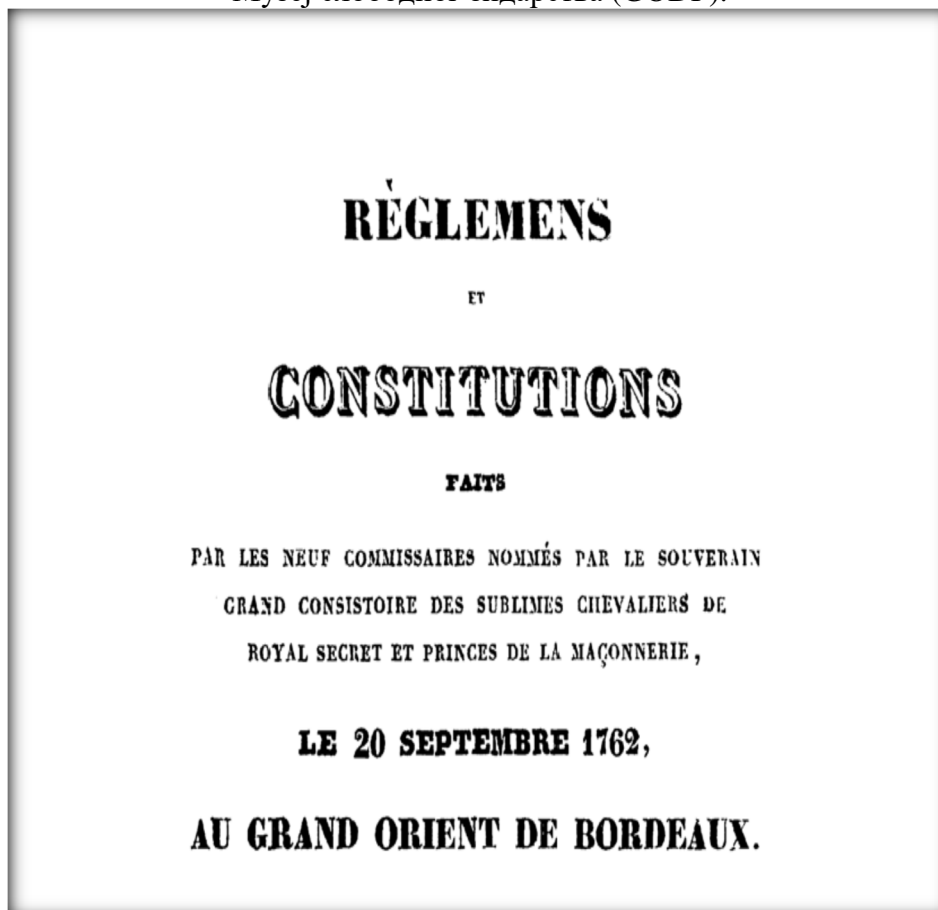
Article III. **Извори:** (1) Raghavan Iyer, *The Philosophy of Perfection*; Hermes, 1987.

(2) G. de Purucker, *Golden Precepts of Esotericism*; 4th Ed., Theosophical University Press, California, Pasadena, 2010.

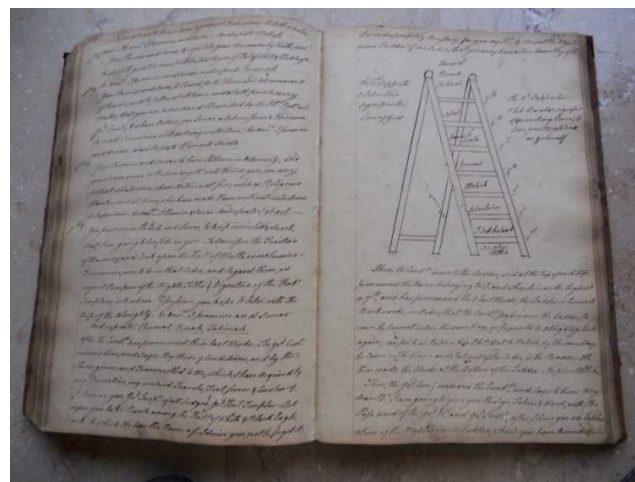
D.A.R., s.r.
P.:L.: 6033

Факсимил повеља 'Витез Истока' коју је Етиенне Морин уручио Алексис Делмас, 1767. Музеј слободног зидарства (GODF).

Факсимил прве стране 'Reglements et Constitutions 1762'

The Francken Manuscripts

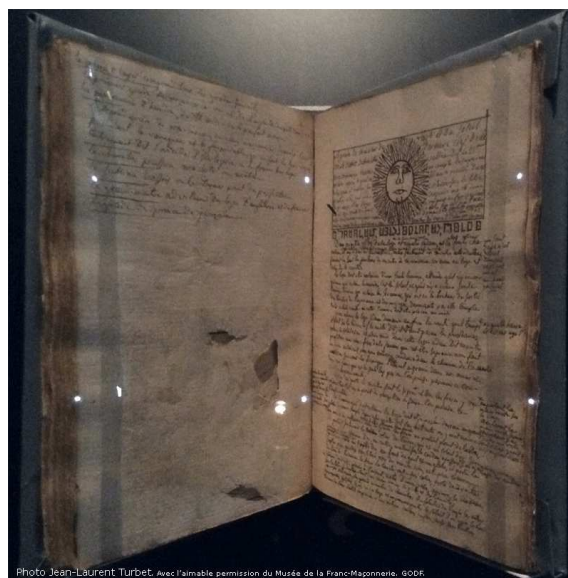

Photo Jean-Laurent Turbet. Avec l'aimable permission du Musée de la Franc-Maçonnerie. 6006.

The manuscript San Domingo 1764

SLOBODNOZIDARSKA POEZIJA

Dilema Neofita

"Ne znam da li znaš?
Stoletno drvo nespokojstva, raste među nama.
Ne znam da li čuješ?
Čovek pišti pritegnut mengelama taštine...
Živeti Slobodan!
Izgubljeno devičanstvo ideala vaskrsava...
Ne znam da li osećaš?
Na pragu Slobode, rob kida okove..."

Izgubljena reč

Tražim te satima, danima, mesecima, godinama...
Drugi te traže još duže, decenijama, vekovima...
Izgubljena reč neprevaljena preko
usahlih usana mrtvoga majstora.
Neki nestrpljivi, sujetni, bahati, htedoše je zgrabiti na silu!
Al' ne dade majstor Hiram...
Ubi ga prejaka reč!
Da živi u večnosti...

Slobodni zidar

Svake večeri ležem sa nadom
da ću sutra učiniti nešto dobro, lepo i korisno.
Na dobrobit svima. Verujem u to!
Svakoga jutra budim se sa željom
da se menjam, da postanem bolji,
korisniji, pravedniji...
Svakoga dana osećam da u meni
plamti ljubav prema bližnjem,
prema porodici, prema čoveku...
Godinama se učim da negujem poštenje, čast,
dobročinstvo, iskrenost i skromnost...
Plutam kao Odisej morima lažnog morala,
šiban okrutnim pogledima surovih ljudi,
razbijam se o hridi pune bezosećajne dece
lišene bilo kakve ljubavi.
Na svaki šamar, okrećem drugi obraz...
svaku uvredu oćutim, svaku nepravdu praštam...
na svaku laž, odgovaram istinom...
Istrajan, gotovo mazohist, spokojno čekam
da mi se otvore dveri Večnog Istoka

Бели Масони

Још има добрих људи на овоме свету!
Племенитих, поштених, марљивих, тихих и непознатих.
Светлост Наде помаља се кроз облак суровости живота...
Схватам! Док је таквих, Хирам није узалуд умро.'

Три стуба

Лепота се рађа и не траје дуго...
Снага се стиче и временом копни...
Мудрост долази полако али траје вечно...

Умро је Велики Мајстор

Умро је Велики Мајстор...
Хирама Абифа оплакују његова Браћа
Тело је постало прах,
ал' душа је наставила да живи
Пролистали самоникли изданак семена акације,
Подсетник на давно изгубљену Реч
Лелуја на ветру обележавајући његову хумку

Кецелѝа

*Брате мој, никада не заборави...
Зашто носиш кецелѝу?
Није то само ознака и симбол припадности...
Већ подсетник да обуздаш,
своје страсти и чула.
Да СПОЗНАШ САМОГ СЕБЕ!*

Ученик

*Ја ћутим и пажљиво посматрам,
Ја читам и полако схватам,
Ја питам, очију упртих у Гаранта и чекам одговор,
Ја сам стрпљив, упоран и марљив,
Ја слушаам и покуравам се наређењима Мајстора и Помоћника,
Ја се преиспитујем, анализирам и полако мењам...
Ја сам Ученик, Иницирани Шегрт, чист и невин!
Ал' када боље размислим, ја нисам Инициран ја сам Инфициран,
Масонском идејом и Декалогом,
И тако њима посвећен живим...
Трагајући за светлом тумарам по мраку!*

Вечни Исток

*Када оставим све моје алате...
Када престанем да глачам каменчиће душе
и слажем их у мој јединствени мозаик...
Када ми Велики Архитекта намигне Свевидећим оком
Отвориће се двери Вечнога Истока
А ја задовољан, испунићу завет Мајстора
И придружићу се Хираму Абифу!*

Пут

*Дуго сам размишљао куда води овај пут?
Да ли је овај улар који сам себи ставио око врата,
Само проста направа којом вучем кола крцата мојим делима...
Или је то омча која прети да ми смрска
онај вратни пришљен који зову Атлас!
Свеједно, резултат је исти.
А ја и даље настављам да гацам по каљавом путу
Трудећи се да ми мисли и дела остану чисти...*

**Z.T.
PL Sloboda**

ИМПРЕСИЈЕ СА ИНИЦИЈАЦИЈЕ

Немогуће је почети своје импресије од „те“ вечери, а не рећи ништа о ономе што је претходило мом доласку у Храм.

Први разговор између мог Гаранта и мене вођен је у једном врло пријатном тону, говорио је и више него афирмативно, потпуно разумно, са доста сигурности и охрабрујуће, за сваку дилему и недоумицу, коју нисам јавно ни изговорио, чинило се да је врло јасно у мом погледу прочитао несигурност да баш ја треба будем иницијант, не његов, него било чији из Братства. Није то била међусобна селекција, његов тон и прича се одвијала на врло спонтан и ненаметљив начин.

Оставио ми је простора да размислим и да се видимо кроз извесни временски период.

Искрено говорећи, имао сам довољно времена, нисам претерано размишљао, али када год помислим о току нашег разговора и његовим речима, дубоко сам се замислио којим карактеристикама сам привилегован да се са мном обави управо такав разговор. Истине ради, није то био ни мој први сусрет са Слободним зидарем, који жели да будем његов „ученик“.

На наш други сусрет сам пошао скоро па сигуран да ће мој одговор и овај пут бити негативан, да ћу се љубазно захвалити и изнаћи изговор или неколико њих због чега сматрам да ми није место у Братству. Моментом нашег виђења, руковањем и још увек ни почетком нашег разговора, осетио чудну спону између свог саговорника и мене. Чини се да осим своје, иза њега стоји енергија још добронамерних људи коју је понео, дефинитивно није дошао сам, овај разговор је не само њему, битан је и мени, одређена је прекретница у мом животу, то сам сада потпуно сигуран, битан је већем броју људи, он је само делегиран и на својим раменима носи и њихов позив да будем заједно са њима.

Слушао сам пажљиво шта се од мене очекује и шта су предуслови који ће морати да буду испуњени, како би се о мом пријему разматрало крајем десетог месеца.

...

Како се приближавао дан мог Испитивања и потенцијално Иницијације кроз мене је пролазила језа, саткана од страха, од новог, од неизвесности, осећања која су ме обузимала била су људска, подсећала су много пута на она тинејџерска, неискварена, на путу ка нечем узвишеном, недостижном и недоживљеном.

„Те“ вечери, прво сам дошао у кућу свог Гаранта, љубазно су ме примили његова супруга и он, уредно понудили пићем, напосто, учинили су да то кратко време које ћу провести у њиховој кући, да се осећам јако пријатно, вероватно како би се опустио и кренуо даље без нервозе, мислио сам у себи.

Време је било да кренемо, Гарант је возио и ако смо у путу и прозборили пар речи, не сећам их се, све време сам размишљао хоћу ли успети, да ли ћу успешно проћи Испитивање и задовољити очекивања људи који доносе одлуку о мом пријему.

Једног тренутка, мој Гарант је, како ми је раније и најавио, зауставио свој ауто и ставио црни повез преко очију, није ни најмање пријатно, како је људима који читав живот проведу овако питам се, али сам захвалан Богу што ми је дао здраве очи да могу да видим околину око себе, колико год буде потребно вечерас да буде повез на мени, неће ме убити.

Лаганим корацима, уз пратњу свог Гаранта, кретао сам се одређеном стазом, или је то била. Неког тренутка сам осетио да ме је преузео неко други и лагано уводио у затворени простор, све док нисмо ушли у једну малу просторију, осетило се по звуцима који се брзо одбијају о зидове. Неко ме је нов прихватио и помогао ми да седнем на столицу, речима „седи, слободно и скини повез“

Просторија заиста мала, у њој три столице, ормар, нешто што је било радни сто, на коме стоји упаљена свећа поред које је лобања, плаши ли се она мене или она на мене оставља утисак мистичности, питам се.

Осим мене, у тој не тако комфорној просторији, су још два мушкарца, нису ми непознати, обучени по инструкцијама, у тамним оделима, један са лептир.машном на себи, други са истом, али спремном да је стави око врата тек на знак, управо како сам и ја инструкисан.

Упознајемо се и формално, из не знам ког разлога, јер смо већ познати један другоме.

Водимо лагане разговоре, мало о ономе што нас потенцијално очекује, а мало и о свакидашњим темама. Чини се да се на тај начин међусобно храбримо, заговараћи споредне приче, чак и неку шалу, како би измамили осмех на свом и туђем лицу, процена да ће нам тако бити лакше. Опуштено прекидају јака куцања на дрвеним вратима којима нам је затворена просторија, уз дубоки и прек глас са оне стране. Јасно нам казује да се стишамо.

Ценим сва тројица смо прошли редовну војску, одрасли смо, зрели људи, дошли смо на свечани чин, али је потпуно у реду да нам неко скрене пажњу да можда ометамо својим гласовима нешто јако битније, него што је наша потреба, да гласним разговором и кикотањем дамо подстрек себи првенствено.

Кратка гужва испред улазних врата просторорије у којој смо, а затим поново тишина. На тренутке смо и ми кроз ућутали, имао сам утисак да се чује звук пламена на свећи, док повезује врели восак са ваздухом изнад себе. Свака секунда тишине, трајале је прилично дуго, стварала, можда и непотребно некакву тензију у мом телу, да ли је и „колегама“ поред мене? Једног тренутка сам чак и помислио, јесмо ли сва тројица у истом статусу, можда је неко од њих намерну ту, по одређеном задатку, да направи ситуацију оваквоом или

онаквом, да јој да опуштену или затегнутију ноту, ако је то потребно.

Како год, свака од тишина, била је специфична и посебна на свој начин.

Једну од тих, рекао бих непотребних тишина, прекинуо је куцањем и уласком лепо обучен црн човек, са белим рукавицама и медаљом око свог врата. Чини се да смо сва тројица са пуно очекивања зурили у његове усне шта ће прозборити. Само је показао на средњег од нас, по годинама бих рекао и најстарији међу нама, са речима „хајде ти. Стави повез, идемо!“

У том распореду, по мени непознатом кључу, испитиван сам последњи.

Са повезом преко очију, из просторије у којој смо били, кроз очигледно неки ходник, у другу просторију, повео ме непознат, преузео ме је Гарант у једном тренутку. Тада сам се осећао сигурније и самоувереније. Простор у који ме је увео, одмах ме заплуснуо неком хладноћом, али не хладноћом недобродошнице, била је ту акумулирана сва она зима која ме данима пратила, уверавао сам себе да ничим нећу оставити утисак неодлучног, говорићу гласније, увек ми некако замерају да сам и сувише тих, на свако питање ћу одговорати јасно, спонтано, без много размишљања, пустићу да ми душа проговори, решио сам, па нека ти одговори и не задовоље, биће искрени и из срца.

Неки од гласова су се можда и чинили познатим, али ми је било апсолутно мање важно да водим рачуна о томе, концентрисан сам био на питања, како би ми одговори били прецизни, морао сам добро разумети шта ме питају. Није било непријатељски настројених нити непристојних питања, осетио се ауторитет у гласовима испитивача, код једног од њих посебно,

помислио сам то је очигледно први међу њима. Руке мог Гаранта на мојим раменима и његов тихи глас, рекао бих шапат, поред мог увета, давало ми је још већу снагу и самопуздање код одговора.

Не знам колико ми је питања постављено, не знам ни да ли су моји одговори били довољно добри, и да ми се овде неко обратио речима да на жалост нисам прошао, захвалио бих се љубазно, јер и ово искуство је заиста непоновљиво.

Отпратили су ме опет до оне мале просторије, где су ме чекали „колеге иницијанти“.

Не тако дуго, дошао је по нас опет делегиран од стране осталих неко са питањем „да ли смо још увек сигурни да желимо да идемо даље или смо се можда предомислили“

Оставивши за собом извесни филозофски „тестаменте“, откривених рамена и без једне ципеле, подвијене једне ногавице крену смо са повезима преко очију у ново непознато.

Опет улазимо у просторију која има своју енергију, просторија у коју смо до малочас одговарали.

Треба ли да напомињем да је Гарант поред мене и више него потребна сигурност, сада се некако бојим више него малочас, признајем. Чини се да сам у истој просторији, али јесам ли, по свом кретању, ваздуху који сада кружи њоме и око мене, није исти.

Гарант ме фино усмерава, осећам се безбедно поред њега, човек који ми је поставио највише питања, сада једини говори, усмерава где и шта треба да прођемо.

Врло симболично, али са доста слика које се мењају испод тамног повеза, са затвореним очима, пролазим и прелазим одређене препреке. За сваку од њих добијамо јасно појашњење шта представљају. Одушевљен сам поређењем и да

за свега неколико минута можеш затворених очију доживети све што се једном бићу може десити у току једног живота.

Јасна је и порука господина који води цео овај ритуал упућена мени, да управо мени, заборављам да нисам сам, осећам да се све односи само на мене, крећем се кроз одрђени храм, чини ми се, огроман. Са мношћом је мој Гарант, али је ту скоро па вешто неприметан, не ремети ме, зналачки допушта да ми сва чула буду укључена, али такође и не дозвољава да ми се ишта деси или да се повредим, брине све време за моју сигурност, на сваком од путовања која сам прошао, чак и када је хладни метал био на мојим грудима, као упозорење да ће ме стићи будем ли на било који начин изиграо поверење које ми је пружено.

Тренутак када се наређује да ми се да светло је нешто посебно, неописиво, као да си прогледао, али не у оном свом свету у којем си био неколико сати пре тога, одређена лица око тебе су ти позната, али то нису исти ти људи које можда и познајеш јако дуго, место само по себи даје нешто несвакидашње, ритуал који си прошао до тада, не дозвољава ти да гледаш истим очима, колико год можда и покушао негде изнутар себе да тако буде.

Моје импресије овим нису завршене, верујем да тек почињу, али поносно кажем, кренуо је помак на боље у мени и на то сам јако поносан.

Рекао сам.

**На Оријенту Књажевац,
Ученик Краљевске Уметности,
10. дана, новембра месеца 6016. Г.И.С.
Бр. ДМ**